

ἀποδιαλλαχτά ἐπίρρ. ΚΠασαγιάνν. ἐν Τέχν. 1, 223.

*Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀποδιαλλαχτός.

*Ἀλληλοδιαδόχως, κατὰ σειράν: 'Ἡ Σταυρή, τοῦ ἀδικημένου ἡ ἀρφανὴ ἀδεωφή, ἐσταύρωσε τὰ χέρια τῆς μὲ τὰ δικά τους ἀποδιαλλαχτά καὶ τοὺς ἐκαλοδέχτηκε.

ἀποδιαλόγιτό,^{*} Ἀνδρ. Δαρδαν. Προπ. (Κούταλ.) Σκῦρ. κ. ἀ. —Λεξ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ. ἀποδιαλόγη^{*} Ἀδραμ. Θράκ. (Αἰν. Μάδυτ.) Κυδων. Λέσβ. ἀποδιαλότι Μύκ. Χίος —Λεξ. Πρω. ἀποδιαλόγη Κύπρ. ἀποδιαλότι Κύπρ. (Γερμασ. κ. ἀ.)

*Ἐκ τοῦ ρ. ἀποδιαλέγω. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. ΓΧατζίδ. ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 13 (1916) 166.

1) Ἡ τεική διαλογή, ἐκλογὴ ἀγν. τόπ.: Φρ. Δὲ σ' ἔβαλαν 'σ' τ ἀποδιαλόγη! (πόδος τὸν ἐκφράζοντα τὴν προτίμησιν διὰ κατι χωρίς νὰ ἐρωτηθῇ). 2) Συνήθως κατὰ πληθ., τὰ μετὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν καλυτέρων ἀπομένοντα, ἐπομένως ἀξια ἀπορρίψεως, οἷον ἐπὶ καρπῶν, ἐμπορευμάτων κττ. Ἀδραμ. Ἀνδρ. Δαρδαν. Θράκ. (Αἰν. Μάδυτ.) Κυδων. Κύπρ. (Γερμασ. κ. ἀ.) Λέσβ. Μύκ. Προπ. (Κούταλ.) Σκῦρ. Χίος —Λεξ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ.: Ἐδκιάλεξαν τὰ καλὰ καλὰ τοῦ ἐμείναν τὰ ἀποδιαλόγη Κύπρ. Ἐπικασες τὰ καλὰ ἀπ-πίδκη κι ἄφησες τὰ ἀποδιαλόγη αὐτόθ. Τὰ καρύδκηα σου ἔν' οὐλον ἀποδιαλόγη (ό ἀγοραστής πρός τὸν πωλητὴν) Γερμασ. || Γνωμ. "Ογοιος πολυοδιαλέει τ' ἀποδιαλόγη παίρονει (ἐπὶ τοῦ δυσκόλου ἐν τῇ ἐκλογῇ καὶ ἐν τέλει ἀποτυγχάνοντος) Σκῦρ. Διάλιγα διάλιγα, 'σ' τ' ἀποδιαλόγη ἔπισα (συνών. τῷ προηγουμένῳ) Κυδων. || *Ἀσμ.

Τὰ ἔωφυλ-λα τῶν μαρουλ-λιῶν, τὰ φύλ-λα τῶν τοινάρων, τὰ ἀποδιαλόγη τοῦ χωρκοῦ λαλοῦν μου νὰ τὰ πάρω (τοινάρων=ἄγγινάρων) Κύπρ. Συνών. ίδ. ἐν λ. ἀποδιαλέγη.

3) Μετων. ὁ ἄξιος ἀπορρίψεως, ἀνάξιος Κύπρ. || *Ἀσμ. "Ἐρκετούντοντον πόζω ἄντρας μου τοῦ ἐνρίσκεν τα ρολόιν, ἐφίλαν με τοῦ ἐλάλεν μου ημουν καθαρολόιν, ἐδαίρετοντον πῶς ἐν ηὔρεν κάνεναν ἀποδιαλόγη.

ἀποδιαλύζω ἀμάρτ. ἀποδιαλύζω Πόντ. (Οἰν.) ἀποδιαλύν-νω Κύπρ.

*Ἐκ τοῦ μεταγν. ἀποδιαλύω. Διὰ τὸν μετασχηματισμὸν ίδ. ΓΧατζίδ. ΜΝΕ 1,272.

Διαλύω τι ἐμπεπλεγμένον, ξεχωρίζω, ἐπὶ κόμης, νήματος ἡ στήμονος κττ. Συνών. διαλύζω, ξεδιαλύζω, ξεμπερδεύω, ξεμπλέκω.

***ἀποδιαλυνίσκω**, ἀποδιαλυνίσκω Κύπρ.

*Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ρ. ἀποδιαλύνω, παρ' ὅ καὶ ἀποδιαλύν-νω, δι' ὅ ίδ. ἀποδιαλύζω, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ισκω. ίδ. ΣΜενάρδ. ἐν Ἀθηνᾶ 37 (1925) 75.

Παύω αίμωδιῶν. Συνών. *ἀποδιαλύνω 2, ξεμονδιάζω.

***ἀποδιαλυνώνω**, ἀποδιαλυνών-νω Κύπρ. (Ζώδ. κ. ἀ.)

Κατὰ μεταπλασμὸν ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ρ. ἀποδιαλύνω, παρ' ὅ καὶ ἀποδιαλύν-νω, δι' ὅ ίδ. ἀποδιαλύζω.

1) Χαλαροῦμαι: Τραύα το νὰ ἀποδιαλυν-νώσῃ (ἐνν. τὸ σκοινί, τὸ βρεγμένο ροῦχο κττ.) 2) Παύω αίμωδιῶν: Ἐπαρπάτησα κομ-μάτι τοῦ ἐποδιαλυνώσαν τὰ πόδκηα μου. Παρπάτησε λ-λίον τοῖαι μὲν κάθεσαι οὐλ-λ' ἡμέρα, νὰ ἀποδιαλυνώσουν τὰ πόδκηα σου. Κάτσε κάτσε ἐμονδκιάσαν τὰ πόδκηα μου, ἐν-νὰ πατήσω λ-λίον νὰ ἀποδιαλυν-νώσουν. (διὰ τὴν σημ. πβ. Ὁρειβ. 6,21 «οἱ ἑωθινοὶ περίπατοι... τὰς νωθρότητας ἐκ τῶν ὕπνων ἀποδιαλύουσιν»). Συνών. *ἀποδιαλύν-νίσκω, ξεμονδιάζω.

***ἀποδιάλυσμα** τό, ἀποδιαλυσμαν Κύπρ.

*Ἐκ τοῦ ρ. ἀποδιαλύζω.

Τὸ νὰ διαλύῃ τις πρᾶγμα περιπεπλεγμένον. Συνών. ξεμπέρδεμα, ξεμπλέγμα.

***ἀποδιαλυστήρι** τό, ἀποδελαστήρ^{*} Πόντ. (Χαλδ.) ἀποδελαστέρ^{*} Πόντ. (Χαλδ.)

*Ἐκ τοῦ ρ. ἀποδιαλύζω.

Ἀραιὸν κτένιον μὲ τὸ ὄποιον διαλύουν τὴν περιπεπλεγμένην κόμην. Συνών. *ἀποδιαλυτήρι, διαλυστήρι, διαλυτήρι, τσατσάρα, τσουγκράνα, γτένι.

***ἀποδιαλυχτήρι** τό, ἀποδελεχτέριν Πόντ. (Οἰν. κ. ἀ.)

*Ἐκ τοῦ ρ. *ἀποδιαλύζω.

*Ἀποδιαλυτήρι, διδ.

ἀποδιανεμώνω Λευκ.

*Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. διανεμώνω.

Στεγνώνω ἐκτιθέμενος εἰς τὸν ἀέρα: "Ἀπλωσ' τὰ ροῦχα ν" ἀποδιανεμώσουν. Καὶ μετβ. στεγνώνω τι ἐκθέτων εἰς τὸν ἀέρα.

ἀποδιαντρέπω Τῆλ. Μέσ. ἀποδιαντρέπομαι Ἀμοργ. Κάσ. Νάξ. Σύμ. Χίος κ. ἀ. —ΙΓρυπάρ. Σκαραβ. 46 ΓΞενοπ. Στέλλ. Βιολ. 33 —Λεξ. Πρω. Δημητρ. ἀποδιαδέπομαι Κρήτ. (Ἐμπαρ. κ. ἀ.) Νάξ. (Απύρανθ. κ. ἀ.) ἀποδιαντρέπομαι Μεγίστ. ἀποδιαντρέπομει Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀποδιαντρέπομαι Κάρπ. Ρόδ. ἀποδιαδέπομαι Κρήτ. ἀποδιαντρέπομαι Κύπρ. ἀπογαντρέπομαι Κάρπ.

*Ἐκ τοῦ μεσν. ἀποδιαντρέπομαι, περὶ οὐδ. ΙΒογιατζίδ. ἐν Ἀθηνᾶ 27 (1915) Λεξικογρ. Ἀρχ. 122 κέξ. Διὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς λ. πβ. ἀγγελοκρούω, ἀγγελοσκάζω κττ.

1) Ἀποβάλλω πᾶσαν αιδῶ, ἀπαναισχυντῶ Κάρπ. Κάσ. Κρήτ. Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Νάξ. (Απύρανθ.) Σύμ. Τῆλ. Χίος —ΙΓρυπάρ. ἐνθ' ἄν. ΓΞενόπ. ἐνθ' ἄν. —Λεξ. Πρω. Δημητρ.: Κωπέλλα ποῦ ἀποδιαντράπηκε νὰ γράψῃ 'ς ἔνα ξένο «εἶμαι δική σου», δὲν μπορεῖ ἄλλο νὰ ζήσῃ 'ς τὸ σπίτι μου ΓΞενόπ. ἐνθ' ἄν. || *Ἀσμ.

M-μ' ἀπῆτι πολλαργάρασι δγὸ μῆλα τοῦ λιμκῶνα, ἐπογαντράπ' ὁ ναύκληρος κι ἀπλών-νει πρὸς τὴν κόρη Κάρπ.

Καὶ μὰν Λαμπρή, μὰν Κερεκή, μὰ χρήσιμην ἡμέρα, ἐποδιαντράπην κ' εἰπεν της, νύφ-φη, κ' ἐγὼ γαπῶ σε (Κερεκή = Κυριακή) Τῆλ.

Πίν-νου τον τὸ γλυκὸν κρασίν, πίν-νου τον νὰ μεθύσου, πίν-νου τον ν' ἀποδιαντραπῶ, νά 'μπου νὰ τὴν μιλήσου Λιβύσσ.

*Ἐποδιαντράπην ἀουρος τοσῇ κόρης νὰ μιλήσῃ Νάξ.

"Ηβγεν ἡ κόρ' ἀ τὸ λουτρὸν κι ὁ νεός ἀ τὸ δαρδέρη, κ' ἐσυναπαδηγτήκανε μέσα 'ς τὸ σταυροδρόμι κ' ἐποδιαδράπη ὁ νεώτερος κ' εἴπε τετή περιστέρας Απύρανθ. —Ποίημ.

"Η Μαντελένηα ἡ ροῦσσα ἀποδιαντράπη καὶ τραγουδάει καὶ λέει γιὰ τὰ πουλλιὰ δγὸ δγὸ πῶς κάνουν τὴν ἀγάπη

ΙΓρυπάρ. ἐνθ' ἄν. Η σημ. καὶ μεσν. Πβ. Σαχλίκ. Γραφαὶ καὶ στίχοι στ. 340 (εκδ. Wagner σ. 76) «μετὰ χαρᾶς ἡ πολιτικὴ θέλει κρυφὸν γαμήσι, | ως ὅτε ν' ἀποδιαντραπῆ, ὥστε ν' ἀποκινήσῃ». Συνών. ξεδιαντρέπομαι, ξετσιπώνομαι. Καὶ μετβ. παύω ἐντρεπόμενός τινα καὶ ἀναισχυντῶ πρὸ αὐτοῦ Κρήτ. (Ἐμπαρ.) Ρόδ.: 'Ἐποδιαδράπηκε τηγε καὶ τοσῇ λέει δι τοῦ κατεβῆ 'Ἐμπαρ. Τὸν ἀδάντροπον ἄνθρωπον 'ποδιαντράπου τον καὶ σὺ Ρόδ. 2) Μέσ. ἐντρέπομαι πολὺ

Κρήτ.: 'Αποδιαδράπηκα καὶ τοῦ δωκα πέδε γρόσια. Συνών. ντρέπομαι. 3) Προσβάλλω τινά, καταισχύνω Τήλ.: Άσμ.

'Η κυρὰ Ρήνη - 'Αρετὴ καὶ δέρνει τὸν ὑγιό της, γιατὶ τὴν εἶτεν ἀσκημή, γιατὶ τὴν εἶτε κούρβα, γιατὶ τὴν ἐποδιάντρεψε μέσα 'ς τ' ἀρκοντολόγυα.

Συνών. ἀποδιαντροπώνω 1, ντροπιάζω.

ἀποδιάντροπος ἐπίθ. ἀμάρτ. 'ποδκιάντροπος Κύπρ. ποδκιάντροπος Κύπρ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπιθ. ἀδιάντροπος.

'Αναιδής, ἀναίσχυντος: "Αε τὸν ποδκιάντροπον! 'Ἐν ἀντρέπεται! Συνών. ίδ. ἐν λ. ἀνέντροπος.

ἀποδιαντροπώνω ἀμάρτ. 'ποδκιαντροπώνω Κύπρ.

'Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀποδιάντροπος. Ο τύπ. 'ποδκιαντροπώνω ἐκ τοῦ μέσ. ἀρ. ἀποδιαντρόπην τοῦ ρ. ἀποδιαντρόπω.

1) Καταισχύνω τινα, προσβάλλω: Εἶτεν μού το μέσον τὸν κόσμον τὸν ἐποδκιαντράπωσέν με. Συνών. ἀποδιαντρόπω 3, ντροπιάζω. 2) Προσβάλλων τινὰ τὸν ἀναγκάζω νὰ ἐπιδεῖξῃ συμπεριφοράν ἀπρεπή καὶ ν' ἀποβάλῃ πᾶσαν αἰδῶ: Πρῶτα 'ἐν τοῦ εἴλα τίποτε, διὰ τοσ' ἐποδκιαντράπωσέν με, ἔξητίμασά τον τὸν ἐγγὼ (ἔξητίμασα = προσέβαλα, ὑβρισα). Μὲν τὸν λάμνης, μὲν τὸν ἔξητιμάζης, τὸν 'εν-νὰ τὸν ποδκιαντροπώσης (λάμνης = ἐνοχλῆς, ἐρεθίζης).

ἀποδιαντροπωσύνη ἡ, ἀμάρτ. 'ποδκιαντροπωσύνη Κύπρ. —ΔΛΙΠΕΡΤ. Τζιυπρ. τραούδ. 37.

'Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀποδιάντροπος, παρ' ὅ καὶ ποδκιάντροπος.

'Έλλειψις πάσης αἰδοῦς, τελεία ἀναισχυντία ἔνθ' ἀν.: Εἰεις ποδκιαντροπωσύνην, νὰ παραδιονών-νουν 'ς τοὺς φτωχοὺς τοὺς ἀρκάτες τὸ π-πελάβιν χωρὶς ζάχαιος καὶ καν-νέλ-λαν! (παραδιονών-νουν = ἐκ τῆς χύτρας κενώνουν τὰ φαγητὰ εἰς τὰ πιάττα) Κύπρ. || Ποίημ.

'Άλλοιμονον, κόρη Λευοῦ, ἡ ποδκιαντροπωσύνη, ἀν πῆ τδαι ἔαπλωθῆ πολλά, 'εν-νὰ φωρκάσῃ ποὺ καλὰ ἡ νεότη, ἡ παιδκιωσύνη (έὰν ἡ ἀναισχυντία διαδοθῇ πολύ, ἡ νεότης θὰ φωριάσῃ γιὰ καλά, θὰ διαφθαρῇ τελείως. παιδκιωσύνη = νεότης) ΔΛΙΠΕΡΤ. ἔνθ' ἀν.

ἀποδιαρμίζω Νάξ. (Απύρανθ.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. διαρμίζω.

Τακτοποιῶ, διευθετῶ: 'Εποδιάρμιστα μασούρια.

***ἀποδιάρτι** τό, 'ποδκιάρτιν Κύπρ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ούσ. *διάρτι.

'Η μετὰ τὴν πλάσιν τῶν ἄρτων ὑπολειπομένη ὀλίγη ζύμη χρησιμοποιουμένη εἰς πλάσιν ἄλλου μικροτέρου: Τὸ ποδκιάρτιν μου τὸ ἔκαμα μιὰν πιτ-τακούδαν γιὰ τὸ μαρόν.

ἀποδιασκελέγα ἡ, Κρήτ. 'ποδοσκελέγα Πελοπν. (Ξηροχώρω.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ούσ. διασκελέγα. Ο τύπ. ποδοσκελέγα παρετυμολογικῶς πρὸς τὸ πόδι.

1) Τὸ διάστημα τῶν διεστώτων ποδῶν λαμβανόμενον ὡς μονάς μήκους Πελοπν. (Ξηροχώρω.): Λγὸς ποδοσκελές τόπος εἶναι. Συνών. ἀποδιασκέλωμα, ἀποδιασκελωματέξα, ἀποζαλέγα, ἀποσκελωματέξα, διασκελέγα, σκελωματέξα. 2) Διάβασις ὑπερθέντινος μὲ διανοιγμένα σκέλη, διασκελισμὸς Κρήτ. Συνών. ἀποδιασκέλισμα.

ἀποδιασκελίζω Κρήτ. ποδκιαδ-δελίζω Κύπρ. ποδοσκελ-λίζω Σίφν.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. διασκελίζω. Διὰ τὸν τύπ. ποδοσκελ-λίζω ίδ. ποδοσκελεγά ἐν λ. ἀποδιασκελεγά.

Διανοίγων τὰ σκέλη διέρχομαι ὑπεράνω τινός, διασκελίζω ἔνθ' ἀν.: Τὸν ἀποδιασκέλισε Κρήτ. Μὴν ἀποδιασκελίζης τὸ κωπέλλι, γιὰ δὲ γάνει αὐτόθ.

ἀποδιασκέλισμα τό, ἀμάρτ. ποδοσκέλισμα Σίφν.

'Εκ τοῦ ρ. ἀποδιασκελίζω. Διὰ τὸν τύπ. ποδοσκέλισμα ίδ. ποδοσκελεγά ἐν λ. ἀποδιασκελεγά.

Ἀποδιασκελεγά 2, δ ίδ.

ἀποδιασκέλωμα τό, Νάξ. (Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ ρ. ἀποδιασκελώνω.

Ἀποδιασκελεγά 1, δ ίδ.

ἀποδιασκελωματέξα ἡ, ἀμάρτ. ἀποδιασκελωματέξα Νάξ. (Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ ούσ. ἀποδιασκέλωμα καὶ τῆς καταλ.-ξά.

'Αποδιασκελεγά 1, δ ίδ.: 'Εσένα δὰ ἡ ἀποδιασκελωματέξα σου 'ναι φόρος τρόμος! 'Απολὰ ὡς τοῇ δεῖνα εἶναι μιὰν ἀποδιασκελωματέξα (ἀπολὰ = ἀπεδῶ). 'Απολὰ ἵσαμε τὴν Παναγία πόσες ἀποδιασκελωματέξες τὸ κάνεις;

ἀποδιασκελωμὸς δ, Νάξ. (Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ ρ. ἀποδιασκελώνω.

Τὸ νὰ διαστείλῃ, νὰ ἀνοῖξῃ τις τοὺς πόδας: "Ω καμένη, ἔνας ἀποδιασκελωμός! Μωρή, συμμάζωξε τὰ ποδάρια σου, γιὰτὶ εἶναι δροπῆς νὰ σὲ δῆ κάνεις!

ἀποδιασκελώνω Νάξ. (Απύρανθ.) ποδιασκελώνω Κρήτ. ποδκιαδ-δελών-νω Κύπρ. (Γερμασ. κ.ἄ.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. διασκελώνω.

Διανοίγω πολὺ τοὺς πόδας καθήμενος ἢ βαδίζων ἔνθ' ἀν.: "Εμαθες νὰ ποδκιαδ-δελών-νης μέσον τὴν στράταν Κύπρ. 'Jáda κ' ἐποδιασκέλωσες καὶ κάθεσος ἐτσά κ' είσαι σιχαμός; ('Jáda = διατί) Απύρανθ. 'Αποδιαδ-δελωμένη κάθεται αὐτόθ. Πορπατεῖ ποδκιαδ-δελωμένος (μὲ μεγάλους βηματισμοὺς) Γερμασ. || Φρ. 'Η δεῖνα ἐποδκιαδ-δελώσεν του (τοῦ παρεδόθη) Κύπρ.

ἀποδιασκελωτὰ ἐπίρρο. ἀμάρτ. ποδκιαδ-δελωτὰ Κύπρ.

'Εκ τοῦ ἐπιθ. *ἀποδιασκελωτός.

Μὲ διεστῶτα τὰ σκέλη: Ή δεῖνα κάθεται ποδκιαδ-δελωτά.

ἀποδιασταυρώνω ἡ, ἀμάρτ. ποδιασταυρώνω Κρήτ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. διασταυρώνω.

'Ανακόπτω τὸν δρόμον τινός πορευομένου ἢ τρέχοντος παρεμβαλλόμενος ώς ἐμπόδιον.

ἀποδιαφεντεύω ἡ, ἀμάρτ. ἀποδιαφεντεύω Κρήτ. ἀποδιαφεντεύγω Κρήτ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. διαφεντεύω.

'Αποκτῶν ἐκ κληρονομίας περιουσίαν κινητὴν ἢ ἀκίνητον ἀναλαμβάνω τὴν διεύθυνσιν καὶ διαχείρισιν ταύτης: 'Εγὼ δὰ τ' ἀποδιαφεντεύω τὰ πράματά σου (δὰ = θά). Πῶς τ' ἀποδιαφεντεύει τοσανὰ πλούτη; Ποιὸς δὰ τοσὶ ποδιαφεντεύῃ τοσεσὰ κλερονομεῖς;

ἀποδιαφωτίζω Κρήτ. (Μύρθ. κ.ἄ.) —Λεξ. Πρω.

Δημητρ. ποδιαφωτίζω Κρήτ. (Ἐμπαρ. κ.ἄ.) —Λεξ. Πρω. ἀποδιαφωτῶ Κρήτ. (Μύρθ. κ.ἄ.) —Λεξ. Περιδ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. διαφωτίζω. Διὰ τὴν διὰ δύο προθέσεων δήλωσιν τῆς αὐτῆς ἐννοίας ίδ. ΓΧατζιδ. ἐν Επιστ. Πανεπ. 7 (1910/11) 63, ἔνθα καὶ γνώμη

